Svensk författningssamling

SFS 1998:958

Utkom från trycket
den 21 juli 1998

Lag om vilotid för sjömän;

utfärdad den 11 juni 1998.

Enligt riksdagens beslut[1] föreskrivs följande.

Tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller, med de undantag som anges i 2 §, sjömän som är anställda för fartygsarbete på svenskt fartyg.

Bestämmelserna gäller även

1. andra anställda än sjömän som utför fartygsarbete som beräknas pågå under längre tid än en vecka,
2. de personer som utan att vara anställda tjänstgör i någon funktion på ett fartyg och är vaktindelade.

Med fartygsarbete avses i denna lag arbete för fartygets räkning som utförs ombord eller på annat ställe av arbetstagare som följer med fartyget.

Undantag

2 § Lagen gäller inte när fråga är om

1. fiskefartyg, när de används som sådana, och fartyg som används i verksamhet som har direkt anknytning till fiske,
2. räddningsfartyg när de används som sådana,
3. fritidsfartyg.

3 § Undantag från lagens tillämpning får göras genom kollektivavtal, som på arbetstagarsidan har slutits eller godkänts av en organisation, som är att anse som central arbetstagarorganisation enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

Sådant undantag gäller dock inte om det strider mot ett beslut om fartygets säkerhetsbesättning enligt 5 kap. 5 § fartygssäkerhetslagen (1988:49) eller, vad avser vaktgående sjömän, om undantaget strider mot rätten till vilotid enligt 4 §.

En arbetsgivare som är bunden av ett kollektivavtal som avses i första stycket får tillämpa avtalet även på en sjöman som inte tillhör den avtalsslutande organisationen under förutsättning att sjömannen sysselsätts i arbete som avses med avtalet och att sjömannen inte omfattas av ett annat tillämpligt kollektivavtal.

[1] Prop. 1997/98:128, bet. 1997/98:TU12, rskr. 1997/98:261.

Vilotid och ersättning

4 § Sjömän har rätt till vilotid. Vilotiden bör förläggas så att de får vila en dag i veckan och på allmän helgdag.

Vilotiden får inte understiga

1. 10 timmar under varje tjugofyratimmarsperiod och
2. 77 timmar under varje sjudagarsperiod.

Vilotiden enligt andra stycket 1 får delas upp i högst två perioder varav en period om minst 6 timmar. Tiden mellan två viloperioder får inte överstiga 14 timmar.

Vilotiden omfattar inte kortare raster.

5 § Sjömän under 18 år har rätt till minst nio timmars sammanhängande nattvila. I vilotiden skall ingå tiden mellan klockan 24.00 och klockan 05.00.

Undantag från första stycket får göras om den sammanhängande nattvilan skulle förhindra ett effektivt genomförande av ett utbildningsprogram för sådana sjömän.

6 § Tillfälliga avvikelser från bestämmelserna i 4 och 5 §§ får göras om det är nödvändigt för

1. att avvärja hotande fara för liv, fartyg eller last,
2. att lämna hjälp enligt 6 kap. 6 § andra stycket och 8 kap. 3 eller 4 § sjölagen (1994:1009),
3. att delta i en författningsenlig övning med säkerhetsanordningar,
4. att genomföra en åtgärd som påkallas av en myndighet i hamn,
5. att genomföra en åtgärd som föranleds av att besättningen har minskat under resan,
6. att genomföra en annan åtgärd som inte tål uppskov och som inte kunnat planeras att utföras på annan tid.

Sjömän som deltagit i arbete enligt första stycket skall så snart det är möjligt kompenseras med vila av tillräcklig längd.

7 § Överstiger den ordinarie arbetstiden 40 timmar i veckan skall ersättning för överskjutande tid lämnas i form av fritid i hamn eller på annat sätt enligt vad som fastställts i kollektivavtal vilket tillkommit i den ordning som anges i 3 § första stycket.

Tillsyn

8 § Tillsyn över att denna lag och föreskrifter som meddelats med stöd av lagen följs skall utövas av den myndighet som regeringen bestämmer. Därvid skall 10 kap. och 13 kap. 1–3 §§ fartygssäkerhetslagen (1988:49) tillämpas.

Arbetsordning m.m.

9 § Befälhavaren skall tillse att det på fartyget finns en arbetsordning.

Arbetsordningen skall innehålla uppgifter om sjömännens tjänsteschema till sjöss och i hamn samt om den minsta vilotid som föreskrivs enligt gällande bestämmelser eller kollektivavtal.

Arbetsordningen skall anslås på en väl synlig och lättillgänglig plats ombord.

10 § Befälhavaren eller den han utser skall tillse att det på fartyget förs anteckningar om vilotid. Anteckningarna skall hållas tillgängliga vid tillsynsförrättning.

Sjömän har rätt att själva eller genom någon annan ta del av anteckningarna och få en kopia av dessa. Samma rätt har fackliga organisationer som företräder de anställda.

Bemyndigande

11 § Regeringen får föreskriva att bestämmelserna i denna lag inte skall gälla när fråga är om ett fartyg som tillhör staten.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela särskilda föreskrifter för totalförsvaret även om de avviker från denna lag.

Föreskrifter som avser förhållandet mellan enskilda eller som annars måste meddelas i lag får dock inte meddelas med stöd av denna paragraf.

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om arbetsordning och anteckningar om vilotid.

Ansvarsbestämmelser

14 § Till penningböter döms

1. den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 9 eller 10 § eller föreskrifter som meddelats med stöd av 13 §,
2. den som uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift om vilotid, om gärningen inte är belagd med straff i brottsbalken,
3. befälhavaren eller den som trätt i befälhavarens ställe om denne uppsåtligen eller av oaktsamhet använder en sjöman till fartygsarbete i strid mot denna lag eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen,
4. redaren eller den som i redarens ställe har haft befattning med fartyget, om han känt till eller borde ha känt till sådan förseelse som avses i 3.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 oktober 1998.
2. Genom denna lag upphävs sjöarbetstidslagen (1970:105).

På regeringens vägnar

GÖRAN PERSSON

INES UUSMANN
(Kommunikationsdepartementet)

Fakta Info Direkt, tel. 08-587 671 00
Elanders Gotab, Stockholm 1998